



RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO17/4504 din 25.10.2017

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr.1216/1992; Legea nr.271/2003; Legea nr.122/2008; Cod de executare)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.780/2001 privind actele legislative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție, aprobate prin Ordinul nr.179 din 17 noiembrie 2016 a directorului Centrului Național Anticorupție.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Finanțelor, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-11 din Legea nr.780/2001 privind actele legislative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți*

*interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;
e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web a Ministerului Finanțelor, precum și pe portalul www.particip.gov.md, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul menționat, de minim 10 zile lucrătoare, pentru a putea prezenta sau expedia obiecții, propuneri și recomandări asupra acestuia.

Cu toate acestea, autorul nu a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie. În consecință, se constată evitarea etapei esențiale a procesului de asigurare a transparenței procesului de elaborare a deciziilor statuată la art.8 lit.a) din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Astfel, având în vedere că proiectul a fost plasat pe paginile oficiale web indicate supra, precum și apreciind termenele pentru consultări publice, transparența decizională a fost, în mare parte, asigurată.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop *"asigurarea accesului persoanelor fizice la achiziția unei locuințe prin contractarea de credite bancare garantate parțial de stat, în special pentru familiile tinere."*

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune implementarea Programului "Prima casă". Astfel, potrivit autorului: *"Prin prezentul proiect de lege se propune micșorarea taxei de stat pentru autentificarea contractelor de înstrăinare a imobilului și pentru autentificarea contractelor de ipotecă semnate în cadrul acestui Program în raport cu taxele de stat, stabilite actualmente de Legea taxei de stat pentru autentificarea unor asemenea tranzacții. [...]."*

Totodată, prin prezentul proiect se propune ca Ministerul Finanțelor să fie împuternicit cu dreptul de a adopta decizii privind încasarea diferenței dintre suma plătită de la bugetul de stat în baza garanției de stat și cea primită ca urmare a vânzării locuinței ipotecate (în cazul în care asemenea diferențe vor exista). [...]

La fel, pentru a facilita procesul de procurare a bunurilor imobile prin intermediul acestui Program, se propune modificarea legislației în vigoare prin diminuarea onorariilor notarilor publici și a executorilor judecătorești pentru acțiunile efectuate în privința bunurilor imobile.

De asemenea, ținând cont că din numele statului în acest proces va acționa Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii, se propune completarea noțiunii "utilizator al istoriei de credit" de la art.2 din Legea privind birourile istoriilor de credit în vederea atribuirii acestei organizații a unei asemenea calități.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

1.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesele statului de a asigura accesul persoanelor fizice la achiziția unei locuințe prin contractarea de credite bancare garantate parțial de stat, ceea ce este conform interesului public.

1.5. Justificarea soluțiilor proiectului

1.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, proiectele de acte legislative sunt însoțite de "nota informativă care include:

- a) condițiile ce au impus elaborarea proiectului, inclusiv necesitatea armonizării actului legislativ cu reglementările legislației comunitare, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări;
- b) principalele prevederi, locul actului în sistemul legislației, evidențierea elementelor noi, efectul social, economic și de altă natură al realizării lui;
- c) referințele la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză."

Argumentele prezentate de autor în nota informativă sunt suficiente, pertinente și respectă rigorile stipulate la art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative.

1.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.20 lit.d) al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină "d) fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură".

Implementarea noilor prevederi ale proiectului nu necesită alocarea unor mijloace financiare suplimentare din bugetul național, autorul menționând despre aceasta în nota informativă prezentată.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.19 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative "textul proiectului de act legislativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

c) se utilizează termeni adecvați [...] și de o largă circulație; [...]

e) terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative și în reglementările legislației comunitare; se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia; [...]

g) se evită folosirea [...] cuvintelor și expresiilor [...] neutilizabile și/sau cu sens ambiguu;

h) se evită tautologiile juridice; [...]"

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte legislative sau normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul reglementează tangențial activitatea Ministerului Finanțelor, executorilor judecătorești și Organizației pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii implicate în implementarea Programului de stat "Prima casă".

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul este elaborat de către Ministerul Finanțelor și are drept scop asigurarea accesului persoanelor fizice la achiziția unei locuințe prin contractarea de credite bancare garantate parțial de stat, în special pentru familii tinere.

Proiectul promovează interesele statului de a asigura accesul tinerilor la achiziția unei locuințe prin contractarea de credite bancare garantate parțial de stat, ceea ce este conform interesului public.

Proiectul respectă parțial rigorile de transparență impuse de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, autorul nu a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării acestuia.

Proiectul în redacția parvenită la efectuarea expertizei anticorupție nu conține factori de risc și riscuri de corupție

25.10.2017

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Oxana VAMEȘ, Șef secție

